Een routekaart naar duurzame woningbouw

De Raad voor de Leefomgeving en infrastructuur (Rli) bracht onlangs het rapport ‘Bouwen met de toekomst, werken aan woningen van duurzame materialen’ uit. Commissievoorzitter Karin Sluis en projectleider Bas Waterhout zijn positief over de mogelijkheden die voorliggen om de transitie naar een duurzaam materiaalgebruik verder te brengen en te komen tot een vitale, toekomstbestendige bouwketen. In de aanbevelingen houdt de Raad rekening met een traditionele bouw, maar gebruikt het de verhoogde woningbouwopgave ook om de noodzakelijke omslag naar duurzame materialen in de woningbouw te versnellen.

De Raad voor de Leefomgeving en infrastructuur is een bij wet geïnstalleerde Raad die advies geeft aan het kabinet en de kamers. “Dat is onze wettelijke taak”, zegt Karin Sluis. “Maar in bijna alle adviezen die we geven staan aanbevelingen die voor andere partijen dan kabinet en kamers belangrijk zijn. En dat is zeker hier het geval, dit advies raakt ook het bedrijfsleven en de bouwpartijen.”

Nederland wil in 2050 klimaatneutraal zijn, met netto nul uitstoot van broeikasgassen. Om dat doel te kunnen halen, is het essentieel dat de omslag naar het gebruik van duurzame bouwmaterialen op korte termijn serieus vorm krijgt. “Met de aanbevelingen in het rapport kunnen beleidsmakers en ondernemers vandaag al beginnen. We definieerden vijf strategieën die de woningbouw in Nederland helpen verduurzamen:

1 Bouw licht. Optoppen, kleiner bouwen en minder bouwmateriaal gebruiken;
2 Installatie-arm bouwen;
3 Hergebruik materialen;
4 Gebruik biobased materialen;
5 Gebruik de duurzame varianten van beton, staal, baksteen, bitumen.

Je hebt alle vijf nodig om de omslag te realiseren. Je moet goed bekijken welke aanpak op welke locatie het beste past. Want je kunt niet ineens 100.000 woningen in hout en hennep realiseren. Deze vijf verduurzamingsstrategieën zijn naast elkaar toe te passen om op korte termijn al stappen te zetten. Zo hebben we beton nog steeds nodig voor het realiseren van hoogbouw. Deze industrie zet ook grote stappen om de CO2 footprint te verlagen en dat zien we bij veel producenten van traditionele bouwproducten.”

NIEUWE BOUWMATERIALEN

Bas Waterhout: “We hebben zeker In de beginfase van het adviestraject veel tijd en energie besteed aan het in beeld krijgen wat er eigenlijk al kan op het gebied van duurzame bouwmaterialen. Het werd ons duidelijk dat er eigenlijk al ontzettend veel kan, maar dat veel producenten ook wel er tegenaan lopen dat de vraag nog niet groot genoeg is. We constateerden vier factoren die de toepassing belemmeren:

1 Het normeringstraject is lang;
2 De data van de materialen staat nog niet in de Nationale Milieudatabase;
3 Beeld- en kwaliteitsplannen houden nog geen rekening met nieuwe bouwmaterialen;
4 Geld; als de materialen ook maar iets duurder zijn, valt de keus al snel op een alternatief.”

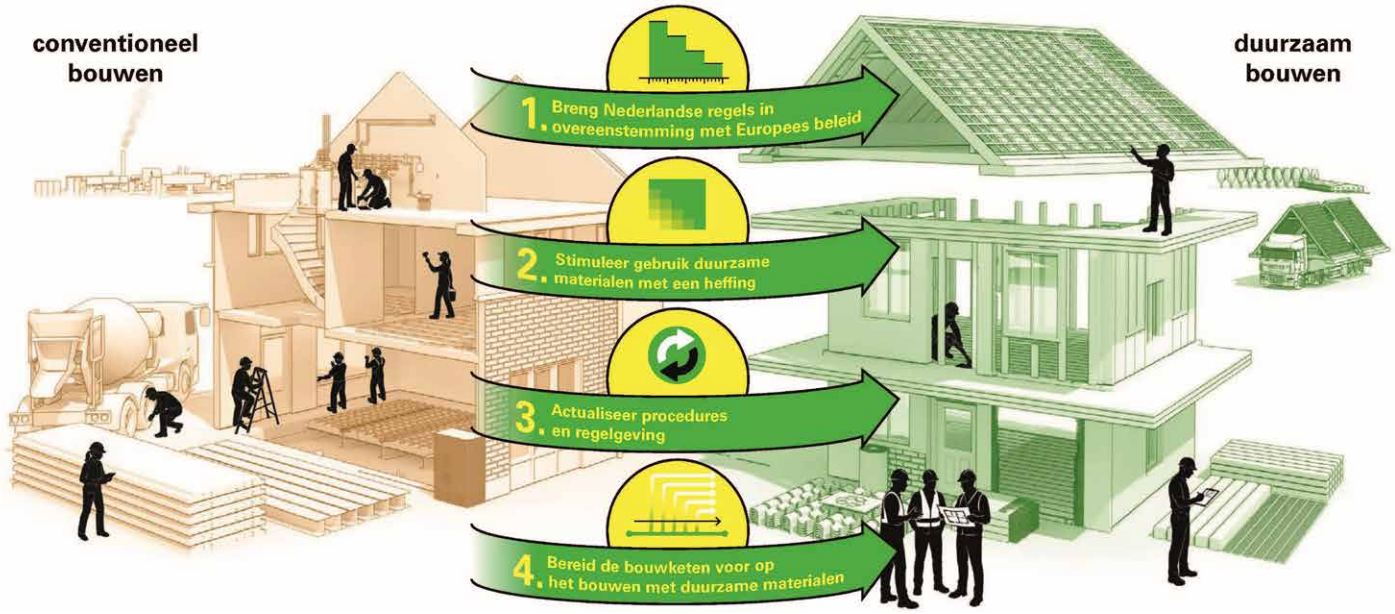
AANBEVELINGEN

Het rapport geeft vijf aanbevelingen:

Aanbeveling 1. Breng Nederlandse regels in overeenstemming met Europees beleid

Sluis: “We weten allemaal dat we in 2050 klimaatneutraal moeten zijn. Wat is dan de duurzaamheidsprestatie die we elk jaar moeten leveren? De bouwketen heeft behoefte aan een roadmap. De Rijksoverheid moet duidelijk aangeven hoe we van nu naar 2050 moeten komen.

Druk het uit in eenvoudige eenheden. Bijvoorbeeld een getal voor nieuwe woningen uitgedrukt in een CO2 uitstoot per vierkante meter en vloeroppervlak. Dat getal is makkelijk te

halen uit de MPG Methodiek, dus daar hoef je niets nieuws voor te doen.

Elk jaar komen er dan twee getallen te staan: een grenswaarde en een nog lagere (betere) streefwaarde, die dan weer de grenswaarde wordt van het daaropvolgende jaar. Dat geeft de industrie duidelijkheid. Ze kunnen hun investeringen doen, kunnen innoveren, want ze weten waar ze over 10, 15, 20 jaar moeten staan. Ons advies is om die grenswaarden niet al te streng te maken, zodat veel partijen eraan kunnen voldoen en er geen stagnatie komt in de woningbouwproductie."

Aanbeveling 2. Voer een heffing in als stimulans voor verduurzaming van het materialengebruik in de woningbouw
"We moeten ervoor zorgen dat er een 'level playing field' komt; gelijke kansen voor nieuwe, duurzame materialen en de conventionele materialen. Wij bevelen daarom aan om in 2030 een in de tijd oplopende heffing op niet of onvoldoende duurzaam gebouwde woningen in te voeren. Een heffing van 2 tot 4 procent van de verkoopwaarde van een woning volstaat om grondeigenaren en ontwikkelaars voldoende financiële prikkel te geven tot het laten ontwerpen van woningen met duurzame materialen."

Aanbeveling 3. Actualiseer procedures en regels
Waterhout: "Deze derde aanbeveling gaat eigenlijk over de regelgeving. Over de samenstelling van de commissies voor het normeren van nieuwe materialen. Die zullen wat ons betreft transparanter moeten functioneren, met meer inbreng van de producenten van die nieuwe, duurzame materialen en onafhankelijke deskundigen, waarmee duurzame materialen een eerlijke kans krijgen."

Aanbeveling 4. Bereid de bouwketen voor op het bouwen met duurzame materialen
"Als bouwbedrijf krijg je nu de kans om nieuwe materialen te leren kennen en meer fabrieksmatig te produceren. Je kan de werknemers scholen in het omgaan met de nieuwe materialen en werkwijzen."

ENORME KANS VOOR DE BOUW

Sluis: "Als er elk jaar 100.000 woningen bij moeten komen, is overstappen op een duurzamer productie noodzakelijk. Het is een enorme kans voor de hele bouwketen om te moderniseren. Zo wordt het een gezonde branche voor jong en oud, waarin het leuk is om te werken. Een branche om trots op te zijn. En eigenlijk is er een grote bijvangst als je vanaf het begin op duurzaamheid inzet; de gezondheid van de bouwers, de gezondheid van de bewoners."

"Wat de kosten betreft: Duurzaam isolatiemateriaal is misschien duurder, maar als je een nieuwe woning vanaf de eerste schets ontwerpt met duurzame materialen, en er ook voor zorgt dat je het efficiënt produceert en bouwt (bijvoorbeeld prefabricage), dan hoeft een eengezinswoningen en hoogbouw tot 5 lagen in de middenbouw helemaal niet duurder te zijn. Dat vond ik een van de grootste eye-openers van dit adviestraject", zegt Sluis.

Het advies is officieel gericht aan kabinet aan kamers, maar vooral ook gericht aan de bouwketen die gewoon door wil gaan. "Als er vragen zijn, proberen we daar natuurlijk op in te gaan met iemand van het projectteam waar Bas leiding aan heeft gegeven."

Het rapport 'Bouwen met de toekomst, werken aan woningen van duurzame materialen' is gratis te downloaden via rli.nl. ■

Dit artikel kunt u lezen op www.dakweb.nl